

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na sküpní naslov 25 D., na pošameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravníštvi v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popüsta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1:50 D., v »Poslanom« 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popüsta.

Rokopisi se ne vračajo.

Položaj polodelavca.

„Kmečki stan najtežji stan, skrbi in delo dan na dan“, tak pravi nekdi pesnik. Resan najtežkejši stan je kmetski stan, zato pa tüdi najvažnejši. Brez kmet-skoga stana si države niti misliti nemremo.

Že zgodovina nam kaže, da ma v gospodarskom pogledi kmet-ski stan najvažnejšo vlogo. Prle kak so bile tovarne, je bilo polo-delstvo. Brez tovarn (fabrik) je človeštvo živelo več jezer let brez polodelstva, pa bi ne mog-lo biti najkračiši čas. Ne pravimo, da je obrt pa industrija ne potrebna, pač pa to, da je kmet-ski stan med vsemi drugimi naj-važnejši. Povejmo, da bi v kak-šoj državi bile same tovarne i bi to državo pred vsem, ka kmet odavle, zaprli, bi takša država naskori morala od glada prejeti. Pa ne samo, da takša država ne bi mela živeža, nego menkalo bi njoj tüdi vnogo pridelkov, brez šteri bi morale vnoge tovarne i vnogi rokodelci staviti svojo de-lo. Na pr.: Či polodelavec ne bi pridelavao lena i pamuta, bi morale vse tovarne za platno staviti svoje mašine. Ravnotak bi se zgodilo s tovarnami za sladkor (cuker); či ne bi te dobila s pola sladkorne repe. Sploj si narodnoga gospodarstva brez po-lodelavca nemremo misliti.

Polodelavec žive tüdi vöni v naravi i se z njov bojüje za svoj obstanek. Njegova hrana je pri-prosta; svojo delo zvekšega op-ravla na prostom, zato je trdno-ga zdravja. Kmečka hiža je vre-tina narodnoga zdravja. Znano je, da družine po velki varašaj že v tretjem kolenu navadno iz-merjejo. Nove zdrave i življenja-pune moči dablajo teda varašje iz kmetski hiž.

Ešče bole kak v gospodarskom i zdravstvenom pogledi je polo-delavec steber reda, mirü v dr-žavi. Njegova natura je že sama po sebi nekam bole mirna. Polo-delavec je jako navezani na svo-jo grüdo zemlje. Ljübi svoj dom i svojo njivico z ognjom svoje ljübezni, zato se boji, da bi jo zgübo, ka se v revolucijaj telko-krat zgodi. Med vsemi stani je kmetski najmenje navezani na re-volucijo. Največ revolucij se ste-re ravno na kmetskom stani. Vz-gled za to stan nam ruska i vogr-ska revolucija. Vogrski komuni-zem se je zrüšo ravno na kmet-skóm stani, v Rusiji pa je kmet tisti, ki je divji boljševizem za-držao i ga spravlja v mejo poš-tenosti i rednoga gospodarskoga življenja.

Tüdi versko življenje, brezi šteroga nega pravoga reda i pra-vičnosti v človeškoj družbi i šte-ro je fundament tüdi gospodars-koga procvita, ma najglobše ko-renine med polodelavcom.

Ali pa ma polodelski stan tomi primerni položaj v človeš-koj družbi? Ne.

Kmetski stan je bio tisti, ki je najduže delao grofi roboto. Trgovec i obrtnik sta se že dav-no prve kelko telko oslobodila i v razločni zvezaj i cehaj iskala zbogšanja svojega v gospodars-kom i družabnom pogledi.

Tüdi dnesden je položaj po-polodelavca najslabejši. Mamo delavsko zbornico, mamo zbor-nico za industrije, za trgovce i obrtnike, za polodelavski stan ne-mamo nikše naprave, štera bi branila njegove pravice. Posle-dice čütimo na gospodarskom poli.

Či poglednemo ceno tistoga blaga, štero kmet küpüje i odav-le, vidimo, da je ono blago, štero küpüje večkrat dragše v primeri z onov cenov v mirnom časi i to, ka ma za odati, pa je ne telkokrat dragše. To se pravi, da je cena tistim pridelkom, šte-re kmet potrebüje, dosta bole na-rasla kak cena njegovi lastni pri-delkov.

Ka je vzrok tomi položaji polodelavca? Najvekši zrok med drugimi je to, da je kmetski stan premalo organizirani, ali inači, nema družtev, štera bi branila njegove pravice i haske. Organi-zacija je pripomogla, da delavci lahko štrajkajo za vekšo plačo i za kračiši delavni čas; trgovski gremiji i razločna obrtna društva pomagajo svojim kotrigam, da se morejo gospodarsko obdržati, le siromak kmet nema skoro nikše naprave, organizacije, štera bi za-stopala njegove pravice. Kak to-mi odpomoči, to ja edno velko socijalno pitanje, štero skušajo na razločne načine rešiti. Mali-začetki za rešitev toga pitanja se kažejo že tüdi pri nas.

Na prvom mestu stojijo v tom pogledi i so se dozaj naj-bole posrečile naše kmetske po-sojilnice, štere je naš polodela-vec začeo v novejšem časi usta-navljati. Njihov namen je, zbirati peneze premočnejši polodelavcov, je s primernimi intereši shraniti varno i tak kmetsko ljudstvo na-vajati k zmernosti i šparanji, z druge strani pa te vložene pe-neze davati na posodo tistim, ki potrebüjejo pomoč na primeren interes i tak polodelavca obvarvat-pred odiranjom bogatejši, posebi no pa pred bankami, štere so za polodelavca, ki nemre banki hit-ro nazaj plačati i se tak rešiti vi-siki bančni interešov, naravnoč gospodarska smrt.

Nikaj menje važna za reši-tev našega kmetskoga pitanja je tüdi na novo ustanovljena »Ag-rarna zadruga«. Njeni namen je, obvarvati ljudstvo pred razloč-nimi posredovalci i bankami, ki ščeje položaj zemlje potrebnoga siromaka izrabiti za svoje masne dobičke. Velka nevarnost je, da bi se pri odavanji agrarne zem-lje vpelalo takzvano licitacijsko odavanje. To obstoji v tom, da ki več da, tisti dobi zemljo. Več pa da tisti, ki več ma, zato je nevarnost, da bi agrarno zemljo dobili bogatašje, ne pa dela i zemlje potrebni siromaki. Na te način bi se agrarno pitanje ne rešilo, nego ešče poslabšalo. Za-to pa moramo Agrarnoj zadrugi posvetiti največ pazlivosti i za-vüpanja.

Sploj pa je zadružništvo po-leg kmetske zbornice za rešitev kmetskoga pitanja najvažnejše. V državaj, kde je kmetsko zadruž-níštvo jako razvito, je gospodar-ski položaj polodelavca tüdi dos-ta bogši.

Vsaki polodelavec pa se mo-rra zavedati, da je njegova usoda največ odvisna od njegovoga združevanja v kmetskih orga-nizacijaj i v njegovoj stanov-skoj samopomoči.

Julij Kontler:

Zgübili so bitko.

Naši lendavski neodvisni gos-podje so v zadnjoj številki »Né-plapa« nekšo »obsodbo« dali na-tisnoti, štero so prej dne 31. 8. 1920. leta sklenole vogrské ob-lasti. V toj »obsodbi« stoji, da so mi vogrské oblasti vzele učitelj-sko službo, ar sem prej podpirao komuniste.

Naši bi lejko mislili: no, po-tem je te törjanski vučiteo naj-brž krao, noro, vužigao, ropao, i Bog se nam usmili! — more biti tüdi ljudij vlačo pod gauge. Ar v Prekmurju, či se komi pra-vi »komunist« narod kaj takšega misli. Ali što prečte »obsodbo« lejko zve, da je gospod. Kontler pozabo krasti, pozabo je noriti, vužigati, ropati, joj nam, niti lü-dij je ne vlačo pod gauge, nego nekaj stokrat hüjšega je napravo: zagovarjao je pravice siroma-kov! In či so to meni gospodje tam prek zamerili, in so me so-dili, slobodno njim, ar takših ob-sodb lejko napravijo ešče nikaj tucatov, ali jaz bom itak merno spao, ar nespametnosti so mi do-zdaj, hvala bodi Bogi! — nik-dar ne kvarile merno spanje.

Ta obsodba pa je (če re-san obstoji in je ne skühano v v uredništvi »Néplapa«!) prava nespamet. Zakaj?

Jaz sem dne 21. 1. 1920. leta zapüsto Vogrsko državo. Javo sem se pri oblastvenom nad-zorniki za zalajsko županijo. Gos-podi oblastnomi nadzorniki Szir-mai-i sem povedao, da sem na-stavljen za vučitelja v Slovenskoj Krajini in da jaz to imenovanje sprijmem. Kakši odgovor sem do-bo na to svojo prijavo, na to se gospod oblastni nadzornik v Za-laegersegi zagvišno dobro spo-minjajo, jaz se tüdi spominjam, in lejko na tom mestu ugotavljam, da ne omenjeni gospod, nego si-romak vučiteo Kontler je imeo prav: minili so trije dnevi, mi-nili so trije tedni, trije meseci, tri leta so tüdi za nami i tak je ne prišeo čas, da bi gospodje v Za-laegersegi lejko povedali: pri nas nemaš službe, ar si — neprijateli slüžo . . .

Ka ščem s tem povedati? Dvoje. To prvo je: da vogrski oblasti, ali pravimo tak, predstavi-niki te oblasti je ne bilo po vol-ji, da sem jaz prostovoljno pri-šeo domo in sprijeo vučiteljsko slüžbo v časih, da je samo ne-šteri človek vüpao povedati, da Slovenci tüdi imajo pravico do samostojnoga življenja. Drugo pa je: da so vogrské oblasti znale kama sem odišeo i rayno za to so imele postavno pot, da me pozovejo, da se zagovarjam, če so me, kakti tüjega državljana, šteli postaviti pred vogrski sod.

Pitam pa na tom mestu naše šolske i upravne oblasti; jeli so kda sveta dobile prošnjo od Vog-rov, naj mi dajo do roke poz-vanje pred vogrski sod? Odgo-vor nemre biti drugi, kak: ne! Ar meni ne pozvanje na sodno razpravo, ne razsodbe same nik-dar ne prišle do roke in ravno zato če ščem vörjem, da je v »Néplapi« nastampana obsodba istinska, lejko pa pravim tüdi to, da so jo gospodje privlekli iz devete dežele.

Madjarske upravne in sod-nijske metode so meni dobro znane. Znano mi je tüdi to, da po premaganji komunistov od želje po maščüvanji pijani gos-podje na Vogrskom so ne bili izbirčni, če se je šlo za uničenje političnoga neprijatela, ali znam tüdi to, da takša obsodba, štera se sklene brezi toga, da bi se toženi lejko zagovarjao, no pra-vim takše obsodbe tüdi na Vo-grskom ne bo v čast gospodom pravnikom. Izobraženi svet na takše obsodbe pove, kak tüdi jaz pravim: nespamet.

Najbole zanimivo pa je: od-kec zemejo gospodje pravico v Zalaegersegi, da sodijo tüjega državljana? Ar če se ne motim, mi sinovi Slovenske krajine smo po mirovnom kontraktuši itak ne

vogrski državljani, teda sodne komedije v Zalaegersegi je bila iz toga vroka: dvojna oslarija!

Ostalo bi ešče pitanje, zakaj so dali naštopati gospodje neodvisni to „obsodbo“ in kak so prišli do nje?

Na prvo pitanje je odgovor jako kratek. *Törjanski vučiteo njim je pekrižao račune.* Če želijo gospodje neodvisni, lejko v jasnost damo: ka je odgovoro „törjanski komunist“ *njuvomi odposlanci, šteri ga je proso, naj pomaga zemlo ceniti, ar jo bodo tržili . . .* Tudi to mi ne bode trbelo zamučati, kakši odgovor je neseo njuv drugi odposlanec pred ustanovitvijov nove stranke. Da bi pa od toga gučao, kak jako prijetno je pero „törjanskoga komunist“ gospodom neodivsnim. to je itak ne potrebno, ar včasi se zgodi, da polovico svojega lista napunijo tej sposobni in vse modri rešeniki „prekmurskih narodov“ samo s tem- da mene napadajo. *Gospodje, če trn ne bi ostro pičo, vi bi ga pustili v peti!*

Namenoma sem pusto na zadnje mesto pitanje: kak so prišli gospodje neodvisni do te „obsodbe“? Što njim je dao v roko? Kakše tajne poti pa ima stranka lendavskih bogatašov, po šterih njim pridejo v roke uradni spisi vogrskje oblasti? To so pitanja, na štera težko da odgovor tisti gospod evangeličanski duhovnik, šteri je s penezi katoliškega plebanoša zrasedo do uradniškoga stola „Néplapa“ in „Naših Novin“.

Končam z oblubov, da bom telko časa obračao pero, pokač ne rešim naše madjarske sodržavljane tistoga kvarnoga vpliva, štero se zove neodvisno politiziranje, v istini pa je vrec mržnje, sovraštva i nesreče tak za poedince, kak tudi za narod šteri prebiva v Slovenski Krajini.

Gospodi pa, šteri se krščanskim penezom ima zahvaliti, da zdaj duše pase v Lendavi in ne telice na Goričanskem moje sporočilo: na svidenje pri sodnji!

NEDELA.

po risalaj 21. Evangelij je spisao sv. Mataj v 18. poglavji od 23. do 35. vrste. „Lagoji sluga, ves dug sam ti odpusto, ar si me proso, ali si ne bio tudi ti dužen se smiluvati svojega tovariša, kak sam se jes tebe smiluvao?“

Pomen denešnje prilike je očiven. Krao, ki dela obračun, je sam Bog. Obračun je boža sodba. Njegovi dužnicje smo mi grešnicje i tovariš, ki je bio dužen svojemi sohlapci pa je naš bližnji. S prilikov nam šče Kristus ostro i razločno zarisati to, ka je sledkar navčo svoje apostole moliti i ka mi vsaki den molimo, najmre: »Odpusti nam naše duge, kak tudi mi odpuščamo našim dužnikom«.

Da smo vsi boži dužniki, to nihče, ki pozna človeške slabosti i njegovo k grehi nagnjeno naturo, nemre tajiti. Tudi sv. apostol Jakob pravi v svojem listi: „V vnoočem

smo grešili vsi“. I naša vest nam to vsaki den potrdjavle, kda nam na oči meče naše grehe i slabosti. In ali se tudi sami ne tožimo dostakrat, kak jako smo slabi. Dužnost do Boga zove k molitvi i mi kak smo mlačni; obletijo nas čemerje, pa ne da bi se premagali, nego se srdimo i mogoče tudi psujemo; trbej bogati predpostavljene i mi podložni kak neradi podvržemo svojo volo njihovim zapovedim; kelko prilik vsaki den za nespodobne misli i poglede, i slabiči mi, kak neradi se njim proti postavljamo. Istinsko tudi zdrav razum i vsakdenešnja skušnja nam očivesno kaže, da smo pred Bogom vsi dužniki.

I či smo dužniki, ali nede trbelo ednok tudi toga duga poravnati, ga poplačati? Kak naj ga teda poplačamo? Ka naj damo neškončno pravičnomi Bogi za to, da smo ga razžalili i njegove zapovedi zaničavali. Ali mammo kaj svojega, da njemi s tem povrnemo? Mammo, to je naša slobodna vola, štera pa tudi brez bože milosti nikaj nemre za zveličanje vrednoga včiniti. Zato je potrebno, da vse vüpanje položimo v smilenost božo i se po svoji močej tudi potrudimo za zveličanje.

Zdaj pa premislimo, ali naj nekak, ki nešče svojemi bližnjemi odpustiti, čaka od neskončno pravičnoga Boga odpuščenje svoji grehov, ali naj takši človek čaka, da se ga Bog smiluje? Ne, to se nemre zgoditi, ar je takši nesrečnik že obsojeni s prilikov denešnjega sv. evangelija. Ne, to se nemre zgoditi, ar nas je Kristus sam včio moliti: „Odpusti nam naše duge, kak tudi mi odpuščamo dužnikom našim“. O Bog, teda z nami tak ravnaj kak mi s svojim bližnjim! — Tak si sovražniki, ki neščejo svojemi bližnjemi odpustiti, z najlepšov vsakdenešnjov molitvov prosijo ne odpuščenje i smilenje, nego — ostro obsodbo.

Ugotovitev štev. 3.

Zagrebski »Katoliški List« piše: „Samo Jugoslovanski klub, to se pravi, Slovenska ljudska stranka se je odločno prijela želje, da bi na učiteljskih šolah ostao veronauk. Samo poslanec Slovenske ljudske stranke g. Smodej je povedao, da naši bodoči učitelji ne smejo zrasti brezi verske vzgoje. Zobstom smo pričakovali, da bi šteri g. poslanec, na priliko od Radičove, ali druge stranke stavo ravno to željo; za katoliško mladino se ne skrbi nišče drugi kak Slovenska ljudska stranka.“

Iz povedanoga pa sledi troje:

Prvo: prava branitelica svete vere naših očakov i pravic sv. Matejrecerkvi je Slovenska ljudska stranka.

Drugo: Gospodje pri novoj stranki, štera se navdüşuje za gospoda Radiča; se navdüşujejo za stranko in poslance, štera stranka in šteri poslanci so se niti z malim prstom ne genoli za to, da bi naše šole dobile krščansko vzgojene vučitele.

Tretje: naš rojak, velki političar, velečastni gospod Mosok Jafetov, ne samo da so zmotlivi, ne samo da podpirajo »celibatšturmarije«, — nego ešče tiste ljudi tudi, šterim je deveta briga kakšo vzgojo dobi tvoje dete, slovenska mati. Šlus!

Naša gimnazija.

Druga važna istina, štera je razvidna iz podatkov lanskoga leta pa z letošnje statistike, je to, da je broj evangeličanski dijakov v letošnjem šolskom leti jako naraseo. Broj evangeličanskoga dijaštva je naraseo na 28% vsega dijaštva i tak presega dejansko razmerje, štero je med katoličani i evangeličanci v našoj Krajini. Mislimo, ka lahko ščista odkrito povemo, da se nahaja zrok toga v tom, da so poprek evangeličanje premočniji kak katoličanje. Tu je tudi zrok, da so evangeličanje zmogli prle spraviti dijaški zavod za svoje dijake. To pa nas katoličanov ne sme motiti, da ne bi tem močnejše napnoli vse svoje moči za postavitev katol. dij. doma, ka mora biti prva dužnost do našega dijaštva nas vsej.

Prle kak načnemo zadnje najvažnejše dejstvo, štero je nastopilo z letošnjim šolskim letom, pa moramo opomenoti ešče nekaj, ka je tudi ne brez zanimivosti, i to je, da se je broj dijakinj ne zvekšao, nego ravno nasprotno. Dokač se je lansko leto vpisalo 59 deklic (29 katoličank, 22 evangeličank i 8 židovk), se je letos vpisalo samo 58 deklic (26 katoličank, 25 evangeličank i 7 židovk). Iz tej brojov se opazi, da je broj katoličank letos v primeri z lanskim spadnolo, poprek pa, da dajo naši katoličanci dosta menje študirat svojo žensko mladino nego to delajo evangeličanci.

(Dale.)

POLITIČNI ZAPISKI.

Nacionalizem. »Či je ljubav do svojega naroda pretirana, nerédna, to se pravi nacionalizem,« tak pišejo to gospod Mosok v slovenskom glasili nove stranke.

Ne popravljamo radi trditve starejši gospodov, posebno ne v takšem dugovanji, štero more biti šolari najslabše srednje šole v malom prsti. Ar pa je pomota jako groba, naj nam ne zamerijo gospod Mosok Jafetov, če ugotovimo, da je pretirana, nerédna ljubav do svojega naroda: šovinizem. Se zna, da je po toj ugotovitvi razgovor od njuvoga članka brezi vsake podlage.

Ešče edna pomota. »Svetovna vojna je nastala za volo nacionalizma,« to tudi v lendavskih novinah stoji. Naj nam ne zamerijo gospodje naslednji popravek:

Svetovna vojna je nastala med drugim zato, ar so bogatci ne bili zadovolni z malimi dobijčki, nego želeli so meti več. Angleški trgovec angleški bankir, ali kak se to z mednarodnov rečjov pravi »kapitalist« — sta štela meti prsto pot na vsa tržišča. To sta štela, da bi angleška gospodarska moč vladala v vsakom kotički sveta. Njuvomi nakanenji so bili na poti nemški in z njimi zvezani austrijski in vogrski »kapitalisti«, zato je trbelo te potlačiti, gospodarstvo uničiti. Z narodnostjov mržnjov napojene vnožine so samo sad jako žive fantazije, štero hibo so kapitalisti netili i v svoj hasek obračali! *Srbij je čuto kak ga odürjava gšpodarsko močnejši sosed, zato je prijao za puško.* Da je potem lübezen do svojih bratov tudi delala, to je vsakomi pametnomi človeki razumlivo; ne

smemo pa pozabiti, da ne nacionalizem. nego kapitalizem, nenasitnost bogatašov, je prelevala v svetovnoj vojni skuze i krv.

V našem kotički, v Slovenski krajini, je tudi trgao siromake kapitalizem. 80 jezero plügov zemle je melo pet grofovskih družin, 19.000 drugih družin pa — samo 83 jezero plügov! Ali od toga ne bomo gučali, ka pa če nam zamerijo gospodje zastopniki grofov, ali — kak se to inači pravi: požrtvovalni podporniki nove »politične« stranke.

Za kratek čas.

(Iz madjarščine.)

Mladi fiškališ je dobro opravo pri sodnji, dobo je pravdo, zato pa srečen in zadovoljen ide proti domi. Ide . . . ide . . . ednok pa samo stara ženkica stopi pred njega in sramežljivo pravi: „Gospod, sirota sam.“

V pravom časi je prišla. Gospod segne v žep in kelko drobnih penez je samo meo, vse vrže ženici v roko i pravi: „Vi ešče neвете prosjačiti, dobra ženska, vaš glas ešče trepeče.“

„Bogme da ne, dragi gospod“ — je odgovorila sirota. »Pokač so me ne spravili na kodiško palico, do tistoga časa sam iz svojega tudi lepo živela.«

„Hopp!“ — misli na to mladi fiškališ — „ka pa če se tu kakša mastna tožba skrivle?“ Z velikim zanimanjem je začno spitavati, kak je prišla na beraško palico, što je kriv, ka zdaj po petli hodi?

»Fiškališje so napravili to, gospod« — njemi pove ženkica. I je dala ešče: »Da bi njim zrasti vsem takši roglovje, kak vogrskim jüncom!«

Mladi par bi rad stanovanje dobo. Že celi mesec leče žena po varaši, ali zobston vse; zato se na konci odloči mož, da zdaj pa on začne. Povedano — včinjeno. Prvi mesec je nikaj ne opravo, ali tretjo nedelo drugoga meseca z veselim obrazom pride domo i pravi ženi: „Verona, najšeo sam novo stanovanje!“

„Jaz tudi“ pravi žena, morebiti ešče bole vesela in zadovolna kak mož. „Zadvečara lejko ideva gledat. Deset dinarov napitka sem dala, naj nikomi drugomi ne dajo ta telko časa, pokač ti tudi ne prideš gledat.“

„Zakaj bi šla ta, škoda je za pot. Jaz sem novo stanovanje pogod. Ka ti pravim, ne sem pogod, nikakoga drugoga sem spravo z njega. Istina 100 dinarov več me košta stanovanje tak, ali itak — naše bo. Pred menov je nikak 1500 dinarov obečao na leto, jaz sem pa pogod za 1600 dinarov i tak je stanovanje moje. 20 dinarov napitka sem tudi dao od velkoga veselja.“

Ženi se je nikak ne dopadnola ta kúpčija, zato pa pita: „Kak si pravo? Na mesto 1.500 dinarov 1.600 si obečao za sobe?“

»Telko. Meli bomo tri sobe, kuhinjo, električni posvet . . . «

„Na drugom štoki, na pravo od stub?“ njemi vujde v reč žene.

»Tak je. Odkec pa znaš to?«

„Oj nesrečen ti!“ se začne jokati žena. „Mene si vrgeo iz stanovanja, jaz sem pogodila tiste tri sobe, kuhinjo ino posvet za 1500 dinarov! Nesrečen človek, pa ešče za

napitnino tudi dá celih 20 dinarov . . . On dvajseti, jaz deset, pa ešče zvün toga 100 drnarov . . . " »Joj meni, joj tebi« — je jamrala gospa celi den, in samo te se je dala potolažiti, da ji je mož obečao, da njoj za volo te velke škode, štero je napravo, küpi dve novi janki i tri nove krščake.

GLASI.

Slovenska Krajina.

— **Surovost uradnika.** Neki pisatelj na glavarstvu v D. Lendavi je postao za naše ljudi surov. Te človek nema nikši vekših šol, kak naši kmetje i je pred tem bio navadni sluga v M. Soboti. Ar je vročekrvn demokrat, je brez vse kvalifikacije postao pisatelj na glavarstvu; dela tu grozne reči. Oponaša se kak da bi on bio glavar. Pred kratkim je zaprosio en župan živinske potne liste od njega. I gospod pisatelj brez vse kvalifikacije je z najgršimi rečmi nagao našega človeka, ki čič več ne telko gotovo ma v glavi kak on. Od znanja poštenja pa tudi ne gučimo, da naš človek se zna pošteno obnašati, ka njemi nema pára. Opominamo g. pisatca, ka če se takše reči še večkrat zgodijo ali če de ešče duže agitirao v uradi za demokratsko stranko, te naj računa z posledicami.

— **Dijak premino neznanu kam.** Preminoči tjezen je eden gimnazijec s Kúpšinec, kda je šo domo iz gimnazije, poslao knjige po ednom svojem tovariši domo, sam pa se je napoto z drugimi dijaki proti Beltincem. V Beltinci je pravo da ide v Veržej. Po toj ločitvi ga je nihče več ne vido. Nesrečni stariše so ga že na vse kraje iskali, pa zaman. Od naše strani želemo, da bi se kem prle najšeo sin žalostni starišov.

— **Kakša repa bo letos?** Vse tak kaže, ka de debela. To je za kmeta dosta vredno. Si nareže repo i sečko pa ma dobro krmo za živino. Samo s kem naj si reže, čič nema mašina? Ne se bojati! V našoj loteriji ma mo oba mašina za slamo pa za repo. Vsaki košta samo 5 dinarčkov! Küpi si srečke dokeč je čas.

— **Romanje cankovski farnikov v Maribor.** Z Cankove je hodilo 72 romarov za 7 stoletnico sv. Frančiška v Maribor. Š. t. m. so šli z domi. V Ljutomeru je trbelo čakati na vlak i te čas so porabili i šli k večernicam. Večer ob šestih so dospeli v Maribor. Udeležili so se tudi pobožnosti, štera je trpela celo noč. Višek vse slovesnosti pa je bila polnočnica. To je bilo nekaj krasnoga, prava manifestacija 4. okt. so bili naši romarje predpoldne v cerkvi, popoldne pa so si ogledali varoš, predvsem pa cerkvi. Romare je med ogledovanjem najbole zanimao novi državni most i tiskarna sv. Cirila. Večer so se pa z vlakom povrnoli domo. — Med potjov na vlaki so romarje većinoma molili i popevali pobožne pesmi. Lepo je bilo od potnikov to, da so se vsi odkrili i z zanimanjem sledili našim romarskim pesmam. Pohvalno ešče moramo opomenoti tudi to, da so njim železniške oblasti šle vseširo na roko i njim, čič je le bilo mogoče, dale vkúpne prostore. Bog daj, ka bi to romanje prineslo romarom obilno düševnoga haska.

— **Nesrečen spadaj.** Tkalcova Kata, doma z Lipovec, ki so se pred

leti preselili na Štajer, so pred kratkim šli z možom na njive. Med potjov njim je spodletelo i so spadnoli. Spadaj pa je bio tak nesrečen, da so si nogo strli. Nesrečno so morali pripelati v murskosoboško bolnico.

— **Procesije za svetoletne odpústke.** Na Cankovi so se zadnje nedelo i pondelek vršile procesije svetoletni odpústkov za moške i ženske. Oba dneva je bilo za udeležence vkúpno sv. obhajilo, k šteromi je vsakokrat pristopilo okoli 400 vernikov. Iste svetoletne pobožnosti je obslužavala v cankovskoj fari letos majnika mladina,

— **Narodni svet.** Zvedili smo, da se je v Dolnoj Lendavi ustanovio nekšiši Narodni svet. Kakšiši namen ma i kakšiši delokrog nam je ne znano, zato ešče zazdaj nemremo nikšega stališča zavzeti nasproti njemi.

— **Gde si küpiš srečke?** Vnogi spitavlejo, gde se dobijo srečke naše loterije, zato par občinam damo zdaj na znanje drugim pa kesnej. Beltinci: g. kaplan, Antolin Andrej, Glavač Marija, Pintarič Ivan, Škafar Jožef, Osterc, Šprager, Balažič Ana, Temlin; Bratonci: Horvat Jožef, Herman, Kúhar I., Horvat Pavel, Sreš; Gančani: Púčko Märtin, Cigan Ivan, Bakan Jožef, Neržima; Odranci: Copot Jula, Raduha Andrej, Hajdinjak, Marič I., Kreps, Horvat, Balaž; Melinci: Ozmec, Brunec, Forjan Št., Vohar Ign., Matko, Vučko Iv. Capuder; Lipovci: Jakob J., Slavic, Maučec, Bobovec, Forjan Št., Forjan Iv.

Država.

— **Pogorela je v soboto noč** bliži Sv. Bolfenka edna viničarija. Ar je zgorelo v noči ob deseti, se je ogenj tudi z našega kraja vido.

— **Nesreča z automobilom.** V Mariboru je eden automobil vozo z velkov nagloščov prek mosta. Pred njim sta se pelala dva biciklista. Zadnje kolo automobila je zadelo v oba biciklista i jiva prevrglo. Eden od njiva je dobo težke rane, tak da so ga morali pelati v bolnico, drugi pa je bio nekelko opraskani po rokaj i nogaj. Pa nesreči je ešče ne bio konec. Voditela automobila je ta nesreča tak zmešala, da je hitro zavozo na drugoj strani ceste v ednoga konja.

Domača politika.

Duge počitnice v našem političnom živjenji so pri koci. Poslanci so prišli na sprejnm čehoslovaški politikov, nato ešče par dni odmora i začelo se je redno zasedanje.

Na prvoj seji so poslanci predlagali, naj zbornica hitro naprej vze me pitanje, kak bi se naj odpomoglo poplavlencem. Finančni minister je te predlog odbio. Jugoslovanski klub je zato ostro protestirao, pa vse zaman, G. Pucelj, naš dični radičovec, se je zmuzno od seje, da njemi ne bi trbelo kazati svojega edinstva z vladov proti predlogi za slovenske poplavence.

Nekaj se tudi guči od odstopa vlade. Edni pravijo, da bi vlada prej zato odstopila, ka se je stari Pašič povrno nazaj v Belgrad i dela na to, ka bi se naj zdajšnjoj vladi povedalo nezavüpanje. Vlada, v šteroj je većina ministrov radikalov, se pa toga boji. Drugi pa pravijo, da je vzrok težkočam v vladi to, da je Radič v

Zagrebi pred čehoslovaškimi gostmi nekaj naopačnoga povedao. Edno i ovo kaže, kak nezdrave politične razmere so pri nas.

Dosta se je tudi v novejšom časi pisalo, da prej šče naš poslanec g. Šiftar izstopiti z naše stranke i se pridružiti Pribičevići. No, to veselje je bilo malo prerano. G. Šiftar je zdaj objavo svojo izjavo, v šteroj pravi, da bo držao svojo reč, štero je svojčas dao.

Svetovna politika.

— **Angleško.** Rudarski štrajk se približavle k svojem konci Rudarje so s pomočjov z drugi držav jako dugo zdržali v štrajki, vendar so ne mogli premagati svoje gospodare. Vlada se je nagibala zdaj se, zdaj ta i to je tudi dosta pripomoglo, da se je štrajk tak dugo vlekeo i vendar nesrečno dokončao. Angleško narodno gospodarstvo je pri tom jako dosta trpelo. Pa to je ešče ne vse. Angleški delavec, ki je bio med organiziranimi delavci najbole mirn, bo odzdaj najbrž z vekšov srditostjov nastopao proti svojem delodajalci.

— **Čehoslovaško.** Medtem, ka se čehoslovaški politiki pri nas midijo so doma stranke zaključile pogajanje za postavitev nove vlade. Vlado so postavili iz vsej mogoči strank i vsa znamenja kažejo, da bo ta vlada prec delavna.

GOSPODARSTVO.

— **Sejalni stroji (mašine).** Pred vojnov i v začetki vojne, je začeo naš polodelavec sejati v vekšoj meri strmeno z sejači. Velka prednost, velki hasek, ki ga je meo pri tom, sta ga silila, da je iskao poti, kak bi prišeo do sejača. Nemaokrat se je zgodilo, da sta si po dva, ali po trije vküp küpili ednoga sejača. To posebno tisti, ki namajo dosta zemle.

V novejšem časi pa vidimo, da sejače več skoro nihče ne küpi. Zakaj to? Ali je že zadosta sejačov med ljudstvom? Ne. Po poli se vidi ešče dosta z rokov sejane setve. Izkušnja nas vči, da je naprepek v polodelstvu brezi sejača skoro nemogoči. 1. S sejačom posejano silje je bole ednakomerno razdaljeno po nji, vi, nega šmüklov, zato dobijo betva več zraka i več svetlobe. Oboje najmre jako pomaga rasti i rodovitnost. 2. Seme pride prec globoko v zemlo, zato se betvo dobro vkorenini i ne leže silje tak hitro, kak štero betvo je samo odzgora pognalo korenje, da je vsaki vetrič vöpodere. 3. Pri sejanji s sejačom pride vsako zrno v zemlo, zato ga dosta več sklica, kak čič z rokov sejamo. Tudi ga vtiče ne poklukajo, kak z rokov sejano, kde ga prec vöni ostane, ar se nemre vse zavlačiti. Zato sejač dosta menje poseja kak bi z rokov čič bi šteli meti ednako gosto silje.

Tej trije zroki, te tri prednosti sejanja s sejačom, nam očivesno potrdijo i tudi skušnja nas vči, da se sejač že v par letaj izplača. Zato naj nede polodelca, ki je količkaj premočen, da ne bi meo sejača. Pa čič eden sam nemre, naj si ga küpi več gospodarov. Vsako leto naj seme, štero pri sejanji s sejačom ostane, odajo i v par letaj bo sejač plačani.

Gene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 270 Din., žita 180 Din., ovs 150 Din., kukarice 180 Din., ječmena 190 Din., hajdine 260 Din., prosa 215 Din., Živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50-8 Din., teoci 9-10 Din., svinje 12-13 Din. Krma: Sena 60-70 Din., slame 40-60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 50 par, Schiling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 40 p., Francoski frank 1 D. 50 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 2-10 D.

Zahvala.

Podpisana vdovica Halasi Ludvika se najlepše zahvaljuje vsem tistim, ki so imeli kakšiši trüd z mojim pokojnim možom. V prvoj vrsti, ki so ga pohajali i ga tolažili v dugom i neozdravljivom betegi. Nadale, ki so bili zraven pri njegovoj smrtnoj vöri i vsem tistim, ki so njemi darüvali svoje molitvi ob časi pokopa.

HALASI ANA, vdovica.

Mali oglasi.

Pintarske pomočnike

sprejme pri prosti hrani stanovanju in perilu FRANC REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Klosejska ulica 18.

KROJAČI in ŠIVILJE!

Kroje (muštre) po najnovejši modi in po poljubnih slikah izdeluje in razpošilja za dame, gospode in otroke KNAPFELJ ALOJZIJ strokovni učitelj za krojaštvo Ljubljana, Križevniška ulica 2.

Minoritski samostan v PTUJU

išče ednoga kuharja (sakača) i 2 strežnika. Nastop itaki. Plača po dogovori. Pisati je na: MINORITSKI SAMOSTAN, Ptuj.

Pri

JOŽEFU FENOS,

mizarskem mojstru na CANKOVI se dobijo fino izdelane škrinje vsake velikosti, kak ljudi vse pripadajoče potrebčine po najsolidnejšoj ceni.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN	ERDOŠI
trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami.	BARNABÁŠ
Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kat. cerkvi ino pošte.

MLADI DETIČ

išče službo pri TAPECIRARI i pri lakiranji kočij. Naslov se zved i v Upravištvi

NOVIN v ČRENSOVCI.

Krlevski notar KRIŽAN FERDO

v Murški Soboti daje vljudno na znanje, da s svojo notarsko kancelarijo iz občinske hiše preseli s 15 oktobrom t. l.

v novo hišo g. Peterka poleg sodnije (železni dvor).

KMETJE!

TIŠLARJE!

PAZITE!

Komi trbej glažovino, naj ne zamudi prilike, nego prle kak si kupiti glažovine i druge reči ite v trgovino ŽERDIN MARTINA v Žižke tam najfalej dobite glažovino po vsakoj meri i tudi druge reči štere vsaki den morete nūcati. Probajte pa te vidili!

Vsakši, štiri žele potivati v Južno Ameriko, Argentinijo, Brazilijo, Uruguay ali Australijo, kak tudi v vse prekomorske druga dežele, naj se blagovoli zglasiti za informacije pri podzastopstvi parobrodskoga društva

„LLOYD SABAUDO“

v DOL. LENDAVI na glavnoj vulici št. 57. blūzi sreskoga poglavarstva. Društvo ima 10 nad dvajstionskih ekspresnih hajovov in se lejko potuje vsakši mesec dva do trikrat. Informacije in fotografije se dobijo v kancelariji podzastopstva brezplačno. Za mursko-sobočki okraj se dobijo informacije kak tudi potrebne listine za dokumente pri gospodu DITTRICHU v Murški Soboti.

Vožnja in strošek od Zagreba do Južne Amerike košta 19 in pol angleških funtof t. j. po dnešnoj valuti 5200 Din. Potuje se najduže 15 dni. Za dober strošek in postrežbo je garantirano.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestuje hranilne vloge (navadne) po 8%. Vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov navise pa po

8¹/₂ %

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi ljudstvi. Zavupajte nam perjeze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lahko posodimo na fal interes.

Dne 7. septembra 1626., večer ob pol 10 vōri v 21 leti starosti je

TREZA MARKOJA

na svojem domi 2101 Sv. Osland ave mrla. Žalujejo v Ameriki mož, i edno malo dete Tunek, zatem brat Štefan, sestra Kristina i ves njeni rod. V Starom kraji na Gor. Bistrici pa žaltijejo oča, mati, sestre z celov rodbinov. Pokojna je bila kotriga društva Sv. Križ v Chicagi Ill. Na sprevodi pokojne so se kotrige društva v lejpom šeregi vdeležili. Pokop je bio 10. sept. v petek predpoldnom ob 10. vōri z pokojne doma v³/₄ Rim. kat. cerkev presvetoga trojstva 1850 Throop Street Chicago Ill. Potem je bila sv. meša slūžena, štero so naš g. plebanoš Veren Bojanič slūžili. Nato so pokojno g. plebanoš i Društvene sestre, brati i prijatelje sprevodili na St. Josefov cintor, gde so jo na vekivečen počinek djali. Naj počivle vu miri Božem!

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da bom imel že za prihodnjo šolsko leto v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami
v MURSKI SOBOTI.

LOVCI!

POZOR!

Predno kupite lovske puške in druge lovske potrebščine, oglejte si mojo bogato zalogo, kjer kupite dobro blago in najceneje. Posebno opozarjam na veliko zalogo „Flobert pušk“, različnih sistemov, kaliber 66 mm, za kateri nakup in nošenje ni treba nobenega oblastnega dovoljenja. — Prevzame v to stroko spadajoča dela in popravila, hitro, solidno i po zelo nizkih cenah.

JOSIP STERNAD, puškar in prodaja smodnika
MARIBOR, Aleksandrova cesta 18.

Proda se

na javni dražbi pri okrajnem sodišču v LJUTOMERU dne 3. XI. 1926 ob 1¹/₂ 9 uri bivša

HAUPTMANO-va gostilna v KRIŽEVCIH pri LJUTOMERU

enonastropna hiša z gospodarskimi poslopji in 12 oralov zemljišča. Cenilna cena 269.900 D., najmanjši ponudek 180.000 D. Kupec mora takoj pri dražbi položiti vadij 18.000 Din., na račun kupnine, 6% cenilne vrednosti in 3% izkupička pa za takse. Pojasnila daje notar v Ljutomeri.